

SISTA PARADEN FÖR "ULVEN"

*Regn över tunga fanor,
unga änkers djupa sorg.*

F RÄN DAGENS NYHETERS UTSÄNDE MEDARBETARE.

GÖTEBORG, onsdag.

Nu är "Ulvens" kamratkrets skingrad. I långa, räta linjer — för att använda kommendör Hamiltons ord — begick den i dag sin sista stora parad, och sedan förs stoftet på skilda sätt till hemorterna. Under träden på Nya varvets egen kyrkogård vilar redan den 23-årige Gösta Peterson från Vaggeryd, under det att ett par hjälpvedettbåtar med örlogsflaggan på halv stång stävar ut mot Öckerö och Hamburg-sund med skärgårdspojkarna Alf Utbult och Karl Gunnar Andersson ombord. Sex av de förolyckade förs till Karlskrona, där de skall jordfästas, under det att askan efter löjtnant Lennart Westerlund transporteras till Stockholm. Där kommer också stoftet efter fartygschefen, kapten Eskil Hedelius, att gravsättas

Orden blir små när man söker beskriva den högtidlighet varmed marinen i dag hyllade sina döda och där de omkomna utom sju vigdes till den sista vilan. De 33 kistorna, svepta i blågula flaggor och med endast en krans på locket, stående ute på den gröna

mattan — det var en syn som man inte glömmer. Men denna massverkan var det inte som grep mest. Det gjorde de manliga tonfallen i kommendör Hamiltons tal, det gjorde den förbundenhet mellan hela vårt folk och dem som i neutralitetsberedskapen offrat sina liv, en förbundenhet som gick såsom en röd tråd genom hela akten. "Fosterlandet tackar Dig" lydde inskriften på marinens kransar. De orden var såsom ett motto.

Hela Göteborg flaggade på halv stång i dag, både på båtarna, de offentliga byggnaderna och hamnens många konsulathus, och även i Marstrand hade man flaggorna på halv stång när i de båda städerna kyrkklockorna började ringa en kvarts timme. Ute på Nya varvets idrottsplats hade hedersvakten från kustartilleriet och flottan ställt upp, flankerande kistorna och krigsaltaret med dess tre trummor. Regnet strömmade ned, men det hindrade inte att folkmassorna tätade mer och mer. Deltagandet i akten hade måst begränsas till militär och anhöriga, men från bergknallarna strax utanför idrottsplatsen kunde man följa det hela, och där stod mångdubbla rader.

Buketter från Hälsöfiskarna.

En grupp deltagare utgjorde fiskare från Hälsö som deltagit i spaningarna efter "Ulven". Där kom skepparen på "Normy", en av de båtar som fann henne, där kom motormän och däcks-folk som inte tvekat att gå ut med trålarna och som nu velat säga männen på "Ulven" farväl. Som deras marskalk såg man kapten Gyllenhoff, vilken på sin tid ledde just fiskarflottiljens insats i letandet.

Chefen för marinen, amiral Tamm, anlände, likaså militärområdesbefälhavaren, general Malmberg, och chefen för västkustens

marindistrikt, kommendör Björklund, samt som regeringens representant statsrådet Ewerlöf. Bakom amiralen samlades ubåtsvapnets officerare, medan en liknande grupp på andra sidan de sörjande bildades av underofficerarna.

Framför den främsta raden av kistor hade de officiella kransarna lagts ut. Där fanns konungens och kronprinsens kransar, en krans från chefen för armen, en från kustflottan och en från sjökrigsskolan. Vidare kransar från de brittiska, danska, finska, polska och tyska marinerna samt från ungerska legationen i Stockholm. Dessa kransar skall läggas ut vid, gravsättningarna på skilda håll — kung Gustafs ligger redan på Nya varvets kyrkogård. Hälsofiskarna tog avsked genom att sända *en* bukett till varje kista.

Så kommer processionen av sörjande. Det är unga änkor med täta flor för sina förgråtna ögon, det är åldriga fäder och mödrar, det är 8-10-åriga syskon och bröder i vita kläder och med bara ben. Man bär små blombuketter i händerna, och varje grupp av sörjande lotsas fram till de bestämda platserna av en officer eller en underofficer.

Musikkåren spelar "Landkjending". Trumpeter och horn bär fram Griegs musik, och man tycker sig bakom tonerna höra Björnsons ord "Gid vaar tro staa stark som grunden, stige ren som jökelrunden ..."

Mörkret över djupet har skingrats.

Så sjöngs psalmen "Närmare Gud till dig", och marinpastor Uno Eklund, prästman i Johanneskyrkan, sjöfolkets egen kyrka, stiger fram för altaret. Han börjar sin betraktelse med utgång från orden på bibelns första blad: Mörker var över djupet och Guds ande svävade över vattnet. Och Gud sade: Varde ljus; och det vart ljus.

Orden kan ges en aktuell innebörd, sade pastor Eklund bland annat. Vi önskar i dag se i den ett budskap till våra bedrövade hjärtan när vi samlas för att hylla minnet av och viga till gravens vila stoftet av de män som mötte döden i samband med "Ulvens" förolyckande. Textordet "Mörker var över djupet" målar på ett sällsamt sätt situationen under de orons och väntans dagar som följde efter meddelandet om "Ulvens" försvinnande. Nu, 3¹/₂ månader senare, har djupets hemlighet uppenbarats. Jag tror mig våga påstå att det för er anhöriga känns som en oändlig befrielse mitt i er djupa sorg och ofrånkomliga saknad att veta att edra värsta farhågor visat sig vara ogrundade; att edra kära icke behövt dö någon lång och kvalfull död utan stupat på sin post snabbt som soldaten för en väl riktad kula. Tag emot den lisa som sorgen som detta faktum måste bereda er.

Försoarets representanter vid högtidligheten: från vänster kommandör Grefberg, överste Colliander, kommandörerna Hamilton och Biörklund, general Malmberg, regeringens representant, statsrådet Ewerlöf samt amiral Tamm.

Men därmed är icke allt sagt som bör sägas till dom som sörja. Kvar står många frågor som vi människor med nödvändighet måste ställa inför en skickelse som denna, om tillvaron såsom produkt av en slump eller ej, om döden och ett liv efter detta. Vi vill se ljus. Katastrofen på "Ulven" inträffade ljust när vi stod på tröskeln till kyrkoårets allra heligaste vecka, den stilla veckan, där vi tryckta av korset på - --- tyst riktar blickarna mot den frälsare som dog för vår skull. Någon har sagt "De små sorgerna smutsar själen, de stora renar den" Du som sörjer i den undersök om icke dessa ord kan sprida ljus i ditt mörker, om icke någon välsignelse kan gömma sig i den bittra bägare du fått dricka.

De förolyckades anförvanter under sorgehögtiden.

Som slagna av en åskvigg

Pastor Eklund fortsatte därefter med några ord riktade direkt till dem som låg under del blågula flaggorna.

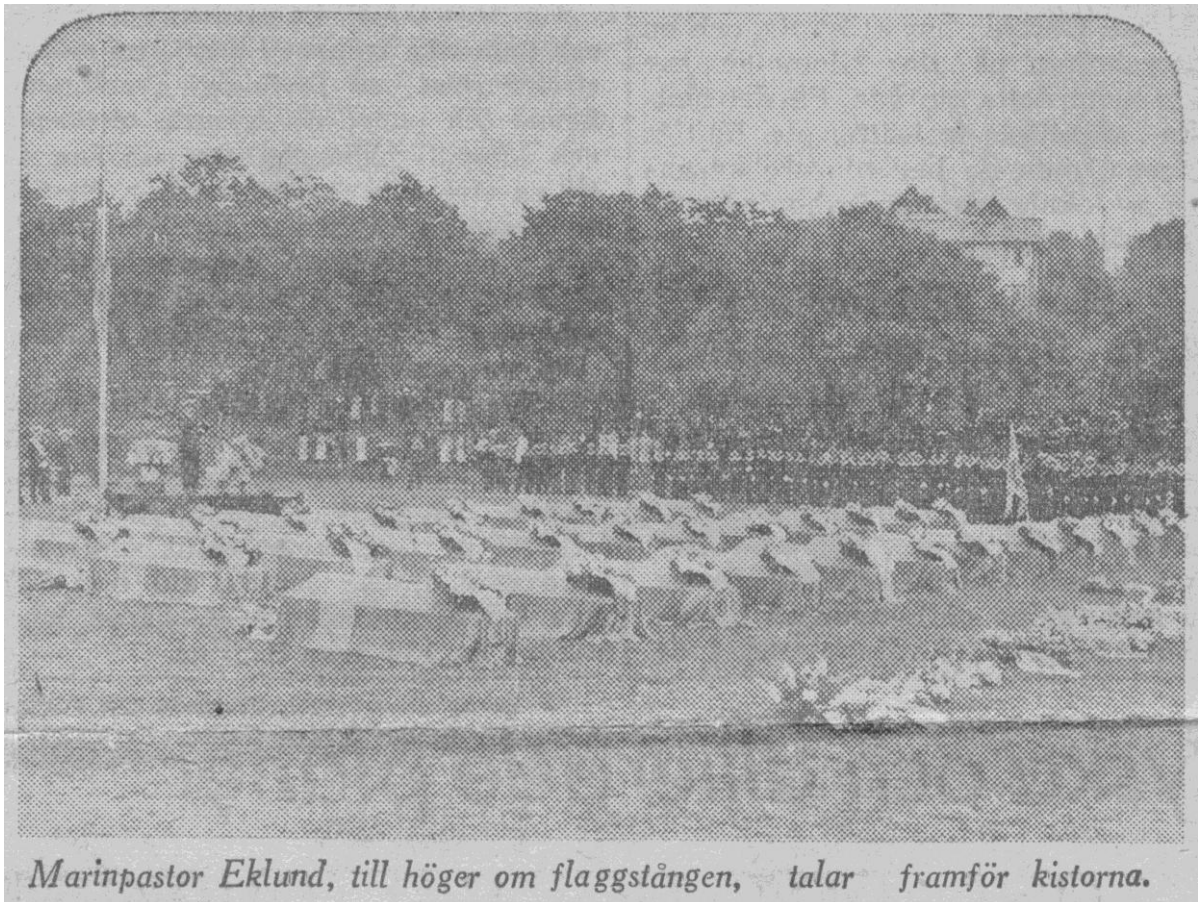
— Vi vet med oss att otaliga människor deltar med sina tankar och förböner i denna vår sorgehögtid. Ett helt folk står inför dessa 33 kistor. Döda kamrater, fosterlandet tackar er för att ni bringat det största offer som en människa kan ge, offret av edra liv. Och när edra stoft nu skall anförtrös åt vigd jord vill vi tillägga: Gud vare edra själar nådig, att ni måtte ha nått fram till den evigt fria hamnen där inga tidens stormar och inga lömska minor hotar. Edert minne skall bevaras i tacksamhet i edra käras hjärtan liksom i allas för vilka Sveriges frihet och ära anses värt att man därför offrar allt.

Tre Skovlar mull hällades därefter över var och en av de 24 kistorna, alla försedda med en i gult och svart textad namnplåt. Pastor Eklund gick från kista till kista, börjande med Alf Utbults på ena flygeln.. Skålen med jord bars av en annan marinpastor i flottans uniform.

Så sjöngs "Vår Gud är oss en väldig borg", varpå inspektören för torped- och u-båtsvapnet, kommendör Hamilton, trädde fram. Vem var väl närmare att tala vid denna jordfästning än vapnets högste chef, som i dagar och nätter lett efterforskningarna av de försvunna? Den som mött kommendören till havs vet att han är en man som fruktar varken hin eller trollen, men i dag överväldigade rörelsen honom när han talade.

— "Ulven" blev ett krigets offer här ute i periferin av den stora maktkampen, sade kommendören bland annat. U-båtsfolkets yrke är ej utan risker, men det vet vi om. Tillbud och olyckor har för visso förekommit tidigare, men aldrig av större omfattning. Denna katastrof är icke beroende av försummelse eller uraktlåtenhet, det var en mina som beseglade u-båtens öde.

Liksom pastor, Eklund underströk kommendören också att "Ulvens" folk lidit en hastig död som om det slagits av en åskvigg. 'Till slut manade han till en tyst hyllning. Det blev en minut som började och slutade med hornsignal' och varunder allas huvuden blottades.

Vid den ständigt växande graven.

Därefter talade marindistriktschefen, kommendör Björklund. På amiral Tamms vägnar yttrade han att högaktning och tacksamhet strömmar de hädangångna tillmötes inom marinen. Han uttalade även på amiralens vägar ett tack till dem som deltog i spaningen och minsvepningen och till dem som lett bärgningen och därunder utfört verkliga bragder. Namnen på "Ulvens" män skall alltid stå etsade i vårt minne, slutade kommendören, varefter marinens kransar, alla 33 samtidigt, lades ner på kistorna.

Karl XV:s sorgmarsch spelade upp, och under den ljuder därefter under en timmes tid medan kista efter kista bäres bort från planen. Sex man från örlogsstationen bär var och en, efter går en ensam kamrat från "Draken" eller "Gripen". Kistorna föres ut till likvagnar eller till schabrakklädda, granrispyntade flakvagnar, där de ställdes upp två och två. Vagnarna rullar sedan till begravningsplatsen, till

järnvägsstationen eller till hamnen.

Jag följer ett av liktågen, det är den 23-årige furiren Gösta Peterson som skall jordas på Nya Varvets kyrkogård. Där finn en grav som aldrig blir färdiggrävd som ständigt ökas ut. I den ligger mer än en blåjacka som dött i unga år. Det namn som senast ristats där härstammar från minexplosionen för några månader sedan. I den har Gösta Petersons anförvanter velat att han skall vila, och där sänks han nu medan kamraterna gör honnör med de vita ullvantarna mot mösskapellet och hederskompaniet vid kyrkogårdsgrinden skyldrar gevär. "Drakens" och "Gripens" chefer är också med, och när alla släktingarna snyftande sagt farväl träder de fram till griften och bjuder farväl.

Marinpastor Block, en son till biskopen, läser en bön och välsignelsen, och därmed är det hela slut. Graven skottas igen, och på dess kulle läggs en eklövskrans med det kända spegelmonogrammet. Det är kung Gustafs hyllning till svensk neutralitetsvakt.

Ljudet från fem förstämnda trummor ekar mot husen på Nya Varvsgatan, Karl Johansgatan och Kommendörsgatan, där den långa processionen skrider fram. På främsta vagnen står fartygschefens kista. Kistorna bärs nere på Stigbergskajen in i järnvägsvagnarna, och på hjälpvedettbåtarna blåses givakt när stoften av de två kamraterna tas ombord.

Solen hade uppenbarat sig just när den första kistan bars ut från Nya varvets idrottsplats. Nu har den helt fördrivit regnet, och den lyser så grant på blommorna som familjen Utbults Många vänner ägnat den bortgångne sonen. Vedettbåtarna går utför älven, förbi Eriksberg, där "Ulvens" grå och roströda skrov ligger.

Två döda föres hem över det vatten som tog deras liv.

Öckerös son förd till vila

Det var sorg i skärgården idag då en hjälpvettbåt med flaggan på halv stång förde den blomsteromsmyckade och med den svenska fanan höljda kistan med stoftet efter Alf Olof Gustaf Utbult till det sista vilorummet på Öckerö kyrkogård. Sjön låg lugn i den stilla brisen, och regnet minskade mer och mer för att alldeles upphöra då båten lade till vid Öckerö brygga. Där hade hundratals människor från Öckerö, Hönö och Rörö mött upp och medan hedersvakt från Öckerö och Hönö militärförläggningar bildade häck bars kistan i land och fördes till kyrkogården.

Drygt tusentalet människor hade samlats på kyrkogården då flottister hemmahörande Göteborgs Örlogsdepå bar kistan till graven. Där talade Hellström med utgångspunkt från Jesaia 45: 7 om lidandet och dödens djupa mening.. Efter det en psalm sjungits talade pastor Carl-Olov Ekström med utgång från Uppenbarelseboken 21: 1 om den nya värld och nya liv som väntar bortom döden. Sedan kistan sänkts sjöng sångare från Öckerö missionsförsamling "Bort från jordelivets kval och ve", och efter ytterligare några ord av den avlidnes, vänner var sorgeakten till ända.

Ett trettital kransar, bl. a. från flottan, hade sänts till båren.